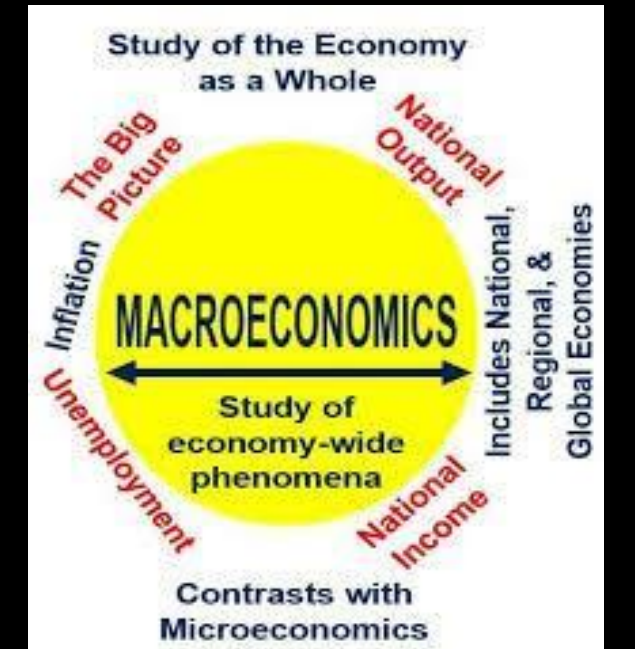

1. स्थूल अर्थशास्त्राची संकल्पना

Concept of Macro Economics

प्रा. डॉ. रजनी सोनटकके

स्थूल अर्थशास्त्राचे स्वरूप व व्याप्ती

Nature & Scope of Macro Economics

- परिचय: Introduction
- **Macro** हा शब्द ग्रीक भाषेतील **Makros** ह्या शब्दापासून झाला.
- स्थूल अर्थशास्त्राचा जनक प्रॉ. जे एम, . केंस ला म्हटले जाते.
- केसच्या ,1930 ला प्रसिद्ध झालेल्या “**General Theory of Employment, Interest and Money**” ह्या ग्रंथापासून स्थूल अर्थशास्त्राचा वेगळा विचार केला गेला.
- 1927 ते 1930 ह्या वर्षी निर्माण झालेल्या जागतिक मंदीतून अर्थव्यस्थेला बाहेर काढण्याकरिता केंस ने ह्या पद्धतीचा वापर केला.
- स्थूल अर्थशास्त्रालाच समष्टी, व्यापक, सर्वलक्षी, अनेकलक्षी अर्थशास्त्र अशी नावे आहेत.

व्याख्या: Definitions

- प्रा. बोल्डिंग च्या मते,

“ ज्या अर्थशास्त्रीय पद्धतीत समाजाचे आर्थिक व्यवहार, बाजारातील सर्व उपभोक्त्यांची मागणी, ऐकण उत्पादन, एकण उद्योगधंदे, एकण भांडवल, एकण गंतवणक इ. चा अभ्यास करून निष्कर्ष काढले जातात त्या पद्धतीला स्थूल अर्थशास्त्रीय पद्धती असे म्हणतात.”

प्रा. गार्डनर अकले यांच्यास मतानुसार,

“स्थूल अर्थशास्त्राचा सम्बन्ध हा प्रामुख्याने अर्थव्यवस्थेतील एकण उत्पादन, साधने समग्रीच्यास वापराचे प्रमाण, राष्ट्रीय उत्पन्नाचे आकारमीन आणि साधारण किंमत पातळी यांच्याशी असता.”

स्थूल अर्थशास्त्राची व्याप्ती

Scope of Macro Economics

- स्थूल अर्थशास्त्रात खलील सिद्धांतांचा अभ्यास केला जातो.
1. उत्पन्न, उत्पादन व रोजगाराचे सिद्धांत.
 2. सामान्य मूल्यस्तराचा सिद्धांत.
 3. आर्थिक विकासाचे सिद्धांत.
 4. समष्टी वितरणाचे सिद्धांत.

स्थूल अर्थशास्त्राची वैशिष्ट्ये

Characteristics of Macro Economics

1. सम्पूर्ण अर्थव्यवस्थेचा अभ्यास
2. अर्थव्यवस्थेच्या कार्यप्रणालीचे विश्लेषण
3. घटकांच्या परस्पर संबंधाचे विश्लेषण
4. धोरणाची निश्चिती
5. सूक्ष्म अर्थशास्त्रास पूरक

स्थूल अर्थशास्त्राचे महत्व

Importance of Macro Economics

1. सरकारला निर्णय घेण्याच्या दृष्टीने उपयुक्त
2. सूक्ष्म अर्थव्यवस्थेच्या दृष्टीने उपयुक्त
3. अर्थव्यवस्थेच्या संचालनाचे आकलन होण्याच्या दृष्टीने उपयुक्त
4. राष्ट्रीय प्रश्नांची उत्तरे शोधतांना उपयुक्त

स्थूल अर्थशास्त्राच्या मर्यादा

Limitations of Macro Economics

1. वास्तविक मापणासमबंधी समस्या.
2. स्वतंत्र घटकांचा विचार नाही.
3. सर्व क्षेत्रावरील प्रभाव सारखा नाही.
4. निष्कर्ष सदोष राहण्याची शक्यता.
5. समान वैशिष्ट्ये असणाऱ्या घटकांचा च अभ्यास.

स्थूल अर्थशास्त्राचे दोष

Demerits of Macro Economics

1. सामूहिक प्रवृत्तीचा प्रभाव सर्वत्र सारखाच दिसत नाही.
2. सर्व एककाना सारखेच महत्व नसते..
3. समुच्चयाचे मापन करणे कठिण आहे.
4. सम्पूर्ण अर्थव्यस्थेकरिता सामान्य नियमांची निर्मिती.
5. समूहाच्या रचनेकडे दुर्लक्ष.

THANK. YOU

